

47/14

Orientering fra formanden.....	3
Indtryk fra ISSPD XIII kongressen.....	5
Ordinær generalforsamling	6
Introduktionskursus i brugen af MCMI-III.....	7
Forskningsseminar med professor Arnoud Arntz.....	8
Kursus i Child Attachment Interview (CAI).....	9
Kommende arrangementer	10
Highly recommended	11
Kalender	12
Fornyelse af medlemskab/kontingent	13
Kontaktpersoner/bestyrelse	14

IPTP

Region Zealand, Psychiatric Research Unit

Toftebakken 9, DK 4000 Roskilde, Denmark

Tel (+45) 4732 7775 – dmo@regionsjaelland.dk – www.iptp.dk

Orientering fra formanden

Afholdelsen af ISSPD's 25 års jubilæumskongres i september 2013 i København blev en overvældende succes. Kongressen blev indledt med fem velbesøgte pre-congress workshops. Mere end 400 abstracts blev submitted, og vi kunne med programmet præsentere en overdådig menu med otte keynote speakere, otte parallelle sessioner, et ISSPD award foredrag, et jubilæumsforedrag og et symposium for unge forskere samt specielle foredrag om Søren Kierkegaard og H.C. Andersen. Omkring 650 deltagere fra 40 lande gjorde kongressen til en international begivenhed, som dansk psykiatri som helhed fortjener ros for at være værter for, men ikke mindst blev det en enestående oplevelse for de mange fra Institutet, der gennem tre år har deltaget i planlægningen af kongressen. Institutet har nu et omfattende materiale at arbejde videre efter, ikke mindst med den dokumentation fra kongressen, der foreligger gennem de video-/audiooptagelser, der nu er tilgængelige fra keynote præsentationer, de specielt inviterede symposier og en række PowerPoint præsentationer fra øvrige symposier. Gå ind på www.isspd2013.com og bliv opdateret!

Hvad nu? Hvordan kommer vi i Institutet videre efter denne overvældende succes? Et økonomisk overskud fra kongressen gør det muligt at arbejde videre med vores planlægning af de årlige nationale IPTP seminarer, hvor vi kan bruge noget af overskuddet til at holde deltagerprisen nede og invitere en udenlandsk foredragsholder til møderne. En anden vigtig måde at gøre brug af det økonomiske overskud vil være at skabe gode vilkår for interkollegiale diskussioner for yngre forskere gennem specielle skriveseminarer eller forskningsmøder. At næsten 200 læger og psykologer fra Danmark deltog i kongressen vidner om, at vi nu har en bred interesse omkring studiet af personlighedsforstyrrelser. Og Institutets virke kunne blive en vigtig partner i udvikling af nationale retningslinjer for diagnostik og behandling af personlighedsforstyrrelser. I samarbejde med Dansk Psykiatrisk Selskab har Sundhedsstyrelsen forberedt nye initiativer til nationale retningslinjer inden for psykiatrien, og et af områderne, der er bragt i forslag er personlighedsforstyrrelser. Med den megen viden vi opnåede fra kongressen, ville det være naturligt at materialisere den i nationale dokumenter.

På den internationale scene arbejder Institutet videre med sin tætte relation til såvel ISSPD som ESSPD. Det er skrivende stund uafklaret, hvor den næste internationale kongres vil blive afholdt (Canada? England?), hvorimod det ligger fast, at den næste europæiske kongres bliver i Rom 16.-18. oktober 2014 under ledelse af professor Cesare Maffei.

Det kommende semester vil indeholde det faste introduktionskursus i MCMI og endvidere er der aftalt et forskningsseminar med professor Arnoud Arntz om

Schema terapi for personlighedsforstyrrelser. Bestyrelsen vil i år på ny afholde et seminar, hvor erfaringerne fra kongressen vil blive opsamlet, og nye initiativer omkring kurser i assessment og i behandling vil blive aftalt. De nye ideer fra sektion 3 i DSM-5 kalder på nye initiativer indenfor assessment, og der er i Danmark allerede nu indhøstet erfaringer med PID-5 og LPFS (Level of Personality Functioning Scale). Erfaringerne fra denne forskning kunne meget vel danne rammen om nye seminarer. Danske Regioner har taget initiativ til at få udarbejdet online materiale til styrkelse af diagnostik, herunder har en lille arbejdsgruppe med deltagere fra Institutet kigget på definitioner fra centrale begreber inden for personlighedsområdet. Også sådanne initiativer kunne danne ramme for nye møder.

Anthony Bateman, præsident for ESSPD, holdt 28. november i Kongrescentret i Ringsted sin tiltrædelsesforelæsning med titlen: "Psychotherapy in contemporary psychiatry: an essential treatment". I den forbindelse blev det aftalt, at Anthony Bateman i samarbejde med Psykiatrisk forskningsenhed i Region Sjælland skal tilrettelægge en foredragsserie med tilknyttet workshop om psykoterapi. Det er aftalt med SUND, KU, at dette vil være en del af Batemans aktiviteteret som adjungeret professor. Det er i høj grad Institutets samarbejde med Anthony Bateman, der har ført til oprettelsen af det adjungerede professorat, hvor samarbejdet mellem Psykiatrisk Forskningsenhed og Psykoterapeutisk Center Stolpegård i forening med Institutet vil kunne danne rammen for en række åbne møder om psykoterapi, herunder dens betydning i behandling af personlighedsforstyrrelser.

Kongressen blev en *booster* af inspiration, og de næste mange år vil Institutets aktiviteter afspejle hvor meget sådanne store arrangementer kan afføde. Vi går en spændende tid i møde.

Godt nytår!

Erik Simonsen

Du kan stadig se videooptagelser fra bl.a. keynote foredrag på www.isspd2013.com

Indtryk fra ISSPD XIII kongressen

Den nyligt afholdte ISSPD XIII kongres bød på tre dages kongres (forudgået af en enkelt dag med workshop) og indeholdt et program, som var ganske omfattende, imponerende og ofte med adskillige parallelle symposier af høj aktualitet. For min egen part må jeg da også sige, at dette flotte program gjorde det vanskeligt at vælge, hvilke symposier jeg skulle overvære, og jeg kan konstatere, at jeg over kongressens tre dage havde en oplevelse af, at jeg ved mine fravalg konstant gik glip af noget interessant og væsentligt. Jeg gjorde mig undervejs flere overvejelser omkring, hvad jeg kunne ønske mig af udbytte af kongressen: Skulle jeg mon prioritere at opleve store navne som fx Otto Kernberg eller skulle jeg måske snarere blive opdateret inden for mere niche-prægede forskningsområder? Begge dele blev i og for sig opfyldt. Heraf bød sidstnævnte bl.a. på et interessant oplæg af en canadisk forskergruppe, som med Julie Desrosiers i spidsen knokler med at udarbejde et nyt (og tiltrængt) assessment-instrument til vurdering af dagliglivets funktionsniveau ved BPD.

Herudover vil jeg fremhæve, at der på kongressens anden dag blev taget et område under behandling, som jeg personligt har glædet mig meget til. Det drejer sig om symposiet omhandlende mentalisering, metakognition og mindfulness, hvor Bateman, Maffei og Semerari ifølge programmet bl.a. ville indgå i en dialog omkring ligheder og forskelle mellem disse tre overlappende begreber. Da dette symposium blev filmet, valgte jeg dog (for at optimere mit udbytte af et overdådigt kongresprogram) på selve kongressen at overvære et andet symposium, men jeg har efterfølgende set den filmede version af omtalte symposium. Jeg har herved kunne genopleve en snert af kongressens atmosfære og ikke mindst fået set et spændende symposium, som dog havde mere fokus på de tre herrers respektive forskning med udgangspunkt i deres foretrukne konstrukt end at være en egentlig dialog de tre imellem med henblik på en sammenligning af begreberne. Symposiet fik således belyst mentalisering, metakognition og mindfulness som vigtige begreber til forståelse af borderline personlighedsforstyrrelse, mens en diskussion af grænseflader og overlap de tre begreber imellem var ganske sparsom. Dog med undtagelse af første del af Batemans oplæg, som jeg varmt kan anbefale, hvis man som jeg har interesse for området.

Caroline Nemery, psykolog

Ordinær generalforsamling

Tirsdag 7. april 2014 kl. 17.00

Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, Roskilde

Dagsorden i henhold til vedtægterne:

1. Valg af dirigent og referent
2. Godkendelse af dagsorden
3. Bestyrelsens beretning om Instituttets virksomhed i det forløbne år, herunder evt. ad hoc udvalgs aktiviteter
4. Kassereren fremlægger revideret regnskab til godkendelse
5. Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år, herunder godkendelse af evt. ad hoc udvalg
6. Behandling af indkomne forslag
7. Fastlæggelse af budget og kontingent
8. Valg af bestyrelse samt suppleanter
9. Valg af to revisorer
10. Valg af medlemmer til faste udvalg
11. Eventuelt

Forslag til dagsorden ud over de faste punkter samt forslag til nye bestyrelsesmedlemmer skal være bestyrelsen i hænde inden 1. marts. *Der vil ikke blive udsendt yderligere indkaldelse.*

Bestyrelsen

Introduktionskursus i brugen af MCMI-III

(Millon Clinical Multiaxial Inventory III)

MCMI III er oversat til dansk, og der foreligger en dansk manual. Programmet kan købes hos Pearson (www.pearsonassessment.dk). Kurset henvender sig til kliniske psykologer og psykiatere, der ønsker at anvende spørgeskemaet MCMI som personlighedstest som led i en diagnostisk evaluering.

Program

- Kort gennemgang af personlighedsforstyrrelser
- Kort introduktion til Millons teorier og publikationer
- Introduktion til spørgeskemametoden og alternativer til MCMI
- MCMI III's konstruktion, administration og anvendelsesmuligheder
- Fortolkning af MCMI III profiler

Kurset er godkendt af Dansk Psykolog Forening.

Kursusafgift 2.100 kr. for medlemmer af IPTP, 2.400 kr. for andre

Deltagerantal max. 20

Tid Onsdag 4. juni 2014 kl. 9.00-16.00

Sted Store mødelokale, Aktivitetshuset, Psykiatrien Region Sjælland, Smedegade 10-16, Roskilde

Underviser Professor, forskningschef, overlæge, ph.d. Erik Simonsen

Tilmelding senest 1. maj til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

Forskningsseminar med professor Arnoud Arntz

Schema terapi for personlighedsforstyrrelser – en præsentation af metode og evidens

Schema Terapi (ST) er oprindeligt udviklet af Jeffrey Young og kolleger. Inden for de seneste år har metoden vundet stor succes i forhold til behandling af personlighedsforstyrrelser. Nogle betragter ST som en hybrid mellem psykodynamisk terapi og kognitiv terapi, idet der systematisk arbejdes med både indlæringshistorie, terapeut-patient relationen samt kognitive og oplevelsesorienterede teknikker på en så vidt muligt struktureret måde. ST er kendt for at stille skarpt på unikke karakterologiske problemer ved hjælp af Schemaer og Modes, i en facon der giver rigtig god mening for både patient og terapeut.

Arnoud Arntz er professor ved Faculty of Psychology and Neuroscience ved Maastricht Universitet i Holland og leder for Experimental Psychopathology Unit ved Maastricht Community Mental Health Center i Maastricht. Han har særlig stor erfaring med eksperimentel undersøgelse af personlighedsforstyrrelser og Schema Terapi. Som den seneste overbygning inden for Schema Terapi har Arnoud Arntz været med til at udvikle "Mode" begrebet, hvilket har fået stor betydning for ST's fremgang. Aktuelt er han involveret i en af de mest omfattende undersøgelser af psykoterapi, hvilket indbefatter gruppebaseret-ST for borderline patienter på tværs af fem lande.

Arnoud Arntz er bl.a. forfatter til bøgerne "Schema Therapy for Borderline Personality Disorder" (2011) og "Schema Therapy in Practice: An Introductory Guide to the Schema Mode Approach" (2013).

Tid Torsdag 27. marts 2014 kl. 9.00-16.00

Sted Store mødelokale, Aktivitetshuset,
Psykiatrien Region Sjælland, Smedegade 10-16, Roskilde

Deltagegebyr 400 kr. for medlemmer af IPTP, 500 kr. for andre.
Deltagelse er gratis for ansatte i Psykiatrien Region Sjælland.

Tilmelding senest 10. marts til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.
Deltagere optages efter først-til-mølle-princippet.

Kursus i Child Attachment Interview (CAI)

Child Attachment Interview (CAI) er baseret på Strange Situation Procedure (SSP) og Adult Attachment Interview (AAI). Testen vurderer børns tilknytningskompetencer. Formålet med kurset er at lære rationale og teknik for at bruge CAI som et redskab til vurdering af barnets tilknytningskompetence, omfattende undervisning i baggrund, administration og kodning af Child Attachment Interviews (www.annafreud.org).

Målgruppe

Psykologer, læger og forskere. Erfaring med at interviewe børn vil være en fordel ligesom et vist kendskab til tilknytningsteori, metoder eller forskning. Kurset foregår på engelsk.

Underviser: Yael Shmueli-Goetz, Anna Freud Centre, London

Kursusafgift: 7.500,00 kr.

Tidspunkt: 5.-8. august 2014 (4 dage), alle dage kl. 9.30-17.00

Sted: Psykiatrien Region Sjælland, Smedegade 10-16, Roskilde

Kontaktperson: Psykolog, ph.d. Ole Jakob Storebø, ojst@regionsjaelland.dk

Tilmelding senest 15. marts til Dorit Mortensen på dmo@regionsjaelland.dk med oplysning om navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

Deltagerantal: max. 17 personer.

Obs. - Kurset vil kun blive gennemført ved minimum 15 deltagere

Kommende arrangementer

25.-28. juni 2014 afholder **Society for Psychotherapy Research (SPR)** sin årlige internationale konference i København på Center for Sundhed og Samfund, Københavns Universitet. SPR organiserer psykoterapiforskere fra hele verden, og konferencen er en enestående mulighed for at opleve de mest prominente forskere på feltet præsentere deres nyeste forskningsresultater. Tilmelding sker på konferencens hjemmeside <http://www.spr2014.com/>, hvor der også kan findes yderligere oplysninger.

Stig Poulsen

Forskningsseminar med Carla Sharp

I september 2014 har IPTP i samarbejde med Psykiatrisk Forskningsenhed i Region Sjælland planlagt et forskningsseminar med Carla Sharp, der er Associate Professor og leder af laboratoriet for udviklingspsykologisk psykopatologi ved Houston University, Texas, USA. Carla Sharp er internationalt anerkendt for sin forskning i personlighedsforstyrrelser, herunder assessment, hos børn og unge, og må betragtes som en af de mest prominente inden for dette felt. Videre har hun forsket og publiceret om mentalisering og social-kognition ud fra et udviklingspsykopatologisk perspektiv. På forskningsseminaret vil Carla Sharp give os et overblik over sin forskning med særligt fokus på udviklingen af personlighedsforstyrrelser hos børn og unge.

Mickey Kongerslev

Highly recommended

Under denne rubrik bringer vi et udpluk af den forskning der bedrives vedrørende personlighed og psykopatologi i almindelighed, og personlighedsforstyrrelser i særdeleshed. Der vil ofte være særlig fokus på danske bidrag til genstandsområdet.

Psykopatologi

Storebø, O.J., & Simonsen, E. (2013). Is ADHD an early stage in the development of borderline personality disorder. *Nordic Journal of Psychiatry, E-pub 11 Oct* (doi: 10.3109/08039488.2013.841992)

Denne reviewartikel giver en oversigt over forskningen i sammenhæng mellem ADHD og borderline personlighedsforstyrrelser. På denne baggrund konkluderer forfatterne, at der synes at være særligt belæg for, at ADHD enten er et tidligt stadie i udviklingen af borderline personlighedsforstyrrelse, eller at de to lidelser deler en genetisk og miljømæssig ætiologi.

Psykoterapi

Poulsen, S., Lunn, S., Daniel, S.I., Folke, S., Mathiesen, B.B., Katznelson, H., & Fairburn, C.G. (2013). A randomized controlled trial of psychoanalytic psychotherapy or cognitive-behavioral therapy for bulimia nervosa. *American Journal of Psychiatry, E-pub Nov 26* (doi:10.1176/appi.ajp.2013.12121511)

I denne randomiserede kliniske undersøgelse sammenligner forskergruppen fra Psykologisk Institut ved Københavns Universitet effekten af kognitiv adfærdsterapi versus psykodynamisk terapi ved behandling af bulimi. Undersøgelsen viser at den kognitive adfærdsterapi gav størst behandlingseffekt, men påviser også at det fortsat er vigtigt at udvikle bedre psykoterapeutiske behandlingsprogrammer målrettet bulimi.

Bøger

Lorentzen, S. (2013). *Group analytic psychotherapy: Working with affective, anxiety and personality disorder*. London: Routledge.

Nielsen, J. & Sørensen, P. (red.) (2013). *Brug Gruppen: Psykodynamisk gruppeterapi*. København: Hans Reitzels Forlag.

Den første bog er forfattet af den norske gruppeanalytiker og psykoteraiforsker S. Lorentzen, og omfatter en koncis beskrivelse af principperne for gruppeanalytisk behandling af eksempelvis personlighedsforstyrrelser. Den anden er baseret på danske forfattere og giver en omfattende indføring i og overblik over moderne psykodynamisk gruppeterapi, med et solidt fokus på klinisk praksis.

Mickey Kongerslev

Kalender

45th Annual Meeting of the Society for Psychotherapy Research, 25 – 28 June 2014, Copenhagen, Denmark, www.spr2014.com

3rd International Congress on Borderline Personality Disorder and Allied Disorder, 16 – 18 October 2014, Rome, Italy, www.borderline-congress.org

9th European Congress on violence in clinical psychiatry, 22 – 24 October 2015, Crowne Plaza Copenhagen Towers, Copenhagen, Denmark;
www.oudconsultancy.nl

Fornyelse af medlemskab/kontingent

Det er nu tid til fornyelse af medlemskab for 2014. Årskontingentet er fortsat 400,00 kr.

Kontingent bedes indbetalt **senest 1. april 2014**.

Beløbet overføres til Danske Bank, **reg.nr. 1551 kontonr. 0004639677** med tydelig angivelse af navn og evt. medlemsnummer.

Kontakt mig, hvis du ønsker at få tilsendt girokort: dmo@regionsjaelland.dk.

Dorit Mortensen

Kontaktpersoner/bestyrelse

Professor, forskningschef, overlæge, ph.d., dr.h.c., Erik Simonsen
(formand for bestyrelsen)

Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
es@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7775

Lektor, cand.psych., ph.d. Birgit Bork Mathiesen (næstformand)
Universitetsklinikken, Øster Farimagsgade 2A, 1353 København K
Birgit.Bork.Mathiesen@psy.ku.dk, tlf. 3532 4926

Overlæge, forskningslektor Ulrik Haahr
Kompetencecenter for debuterende psykose, Psykiatrien Roskilde, Smedegade
10-16, 4000 Roskilde
uhh@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7986

Centerchef, overlæge, ph.d. Per Sørensen
Psykoteraapeutisk Center Stolpegård, Stolpegårdsvej 20, 2820 Gentofte
per.soerensen@dadlnet.dk

Cand.psych. Mickey Kongerslev
Psykiatrisk Klinik, Havnevej 5, 4000 Roskilde
mkon@regionsjaelland.dk, tlf. 2245 8740

Overlæge Torben Heinskou
Psykiatrisk Center Stolpegård, Stolpegårdsvej 20, 2820 Gentofte
Torben.Heinskou@regionh.dk, tlf. 3864 5371

Lektor, cand.psych., ph.d. Morten Hesse
Center for Rusmiddelforskning
mh@crf.au.dk

Seniorforsker, cand.psych., ph.d. Liselotte Pedersen (ansv. Newsletter)
Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
lispe@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7778

Sekretær Dorit Mortensen
Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
dmo@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7775 el. 2628 2916